

תת"ע 7972/08/17 - אביעד ויסולי נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

תת"ע 7972-08-17 מדינת ישראל נ' ויסולי

בפני	כב' השופט גיל קרזבום, סגן נשיא
מבקש/נאשם	אביעד ויסולי
נגד	
משיבה/מאשימה	מדינת ישראל

החלטה בבקשה לפסיקת הוצאות הנאשם

כללי

1. לפני עתירת הנאשם לתשלום הוצאות הגנתו לאחר שזוכה מהעבירה המיוחסת לו - העמדת רכב בכניסה לשטח המיועד לכלי רכב שלא לצורך העלאת נוסעים או הורדתם בניגוד לתקנה 72(א)(4) לתקנות התעבורה.
2. לציין, שמדובר בעבירה מסוג ברירת משפט שהקנס בגינה הינו 250 ₪, ואין בצידה נקודות חובה.

עיקר טענות הנאשם

3. לטענת הנאשם לא היה מקום להגשת כתב האישום, זאת בהיעדר כל יסוד לאשמה. הנאשם הדגיש את העובדה, שהמעשה שיוחס לו כלל אינו מהווה עבירה נוכח היעדרו של תמרור או איסור חוקי אחר להחנות במקום בו העמיד את רכבו. הנאשם הוסיף וטען להתקיימותן של נסיבות נוספות המצדיקות פיצוי, ובפרט חוסר תום לב מצדו של השוטר, שלא בדק את המצב החוקי טרם רישום הדו"ח, והעובדה, שמדובר בשוטר מתנדב שאינו מוסמך לרשום דוחות. עוד ציין, כי המשפט התארך יתר על המידה מחמת אי התייצבות עדי התביעה, ונגרמו לו הוצאות משמעותיות בגין לימוד התיק, התייצבות לשלוש ישיבות, הוצאות נסיעה וחניה. הנאשם העריך את הוצאותיו בסך כולל של 3,820 ₪. הפנה לפסיקה.

עיקר טענות המאשימה

4. המאשימה טענה, שיש לדחות את הבקשה על הסף בהיעדר תצהיר לתמיכה בעובדות המפורטות בבקשה. שללה את טענת הנאשם, לפיה התרשלה בהגשת כתב האישום, ובהקשר זה הפנתה לראיות שהוגשו. עוד טענה, שהמקרה הנדון אינו נופל בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים פסיקת הוצאות בעבירות תעבורה. הפנתה לפסיקה.

דין והכרעה

5. סעיף 80 לחוק העונשין קובע כדלקמן: **"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו...בסכום שייראה לבי המשפט..."** (ההדגשות שלי ג'ק').

6. ברע"פ 4121/09, **שגיא נ' מדינת ישראל** נקבע בהקשר זה כי: **"מנוסח סעיף 80 לחוק העונשין עולות שתי עילות שבהתקיימן עשוי נאשם אשר זוכה בדין לזכות בפיצוי. העילה האחת, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, ואילו השניה עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" ... אולם חשוב להדגיש כי "גם מי שחלף על פני אחת משתי משוכות אלה אינו זכאי לפיצוי אוטומטי. לשון הסעיף קובעת כי בית המשפט רשאי לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מאסרו או מעצרו".** סעיף זה הוא אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכלל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי **שנכפה עליו...** הליך פלילי מביא עמו פעמים רבות גם פגיעה בקניינו של הנאשם, באשר הוא כרוך ברגיל בעלויות כספיות ניכרות, בין אם על שום הצורך לממן את הוצאות ההגנה המשפטית, בין אם לאור פגיעה אפשרית ביכולת ההשתכרות של הנאשם, לאורך המשפט ולפעמים גם לאחריו. מאידך, יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

בית המשפט העליון קבע כי: **"העילה "לא היה יסוד להאשמה" היא עילה מתוחמת צרה ודווקנית ביותר. הטוען לקיומה של עילה זו צריך להוכיח "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" בהעמדתו לדין ולא די בחוסר סבירות סתם .. גישתו של בית משפט זה היא שלרשויות התביעה מרחב שיקול דעת רחב ביותר בבחינת הראיות, ולכן התערבותו של בית משפט זה בשיקול הדעת של רשויות התביעה בדבר חומר הראיות תהא מצומצמת מאד, ותתאפשר רק מקום בו העמדה בדבר משקל הראיות תהא בלתי סבירה בעליל ובאופן קיצוני"** (ההדגשות שלי ג'ק).

עוד נקבע בעניין שגיא: **"בסיכומו של דבר, חשוב לחזור ולהדגיש כי סעיף 80 נוקט בנוסח כי בית המשפט "רשאי" לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו. המילה "רשאי" איננה בגדר סרח עודף מילולי מיותר, היא באה לסייג ולהקנות לבית המשפט שיקול דעת בגדרי סעיף 80, בו שיקולים רבים מתחרים על הבכורה, ולמתן הפיצוי יכולות להיות השלכות רוחב שיש להביא בכלל חשבון".**

7. חריגים עוד יותר המקרים בהם קיימת הצדקה להטלת הוצאות, כאשר מדובר בעבירות תעבורה מסוג ברירת

משפט, שאז ההליך המשפטי אינו נכפה על הנאשם, והוא זה שיוזם אותו. בע"פ 1382/00 עמית בן ארויה נגד מדינת ישראל, נקבע בהקשר זה כי: "הדברים האמורים נכונים במיוחד בנוגע לעבירות תעבורה מסוג של ברירת משפט. מדובר בעבירות קלות שעונשן קנס, והן אינן נושאות עמן סטיגמה פלילית. בהתחשב בכך, ונוכח השאיפה להקל את המאבק בעבירות התנועה הכוללות פוטנציאל לפגיעה בגוף וברכוש, קבע המחוקק סדרי דין מיוחדים של ברירת משפט, שתכליתם לעודד תשלום קנס ללא התדיינות, לפיכך תשלום הקנס נחשב להודאה באשמה, להרשעה ולנשיאה בעונש. לעומת זאת אם בחר המקבל הודעת תשלום קנס להישפט, הנטל על התביעה לשכנע כי ביצע את העבירה...זכותו של אדם לבחור במשפט ולהילחם על חפותו גם בעבירת תעבורה, ואולם הבחור להישפט נוטל על עצמו סיכוי לזיכוי אל מול סיכון שיהיה עליו לשאת בהוצאות משפט: אם יזוכה תוך קביעה שלא עבר עבירה, כגון אם יתברר כי המעשה לא היווה עבירה, או שהנאשם לא היה מי שביצע את העבירה, והוא הועמד לדין ברשלנות או בשל טעות טכנית או בירוקרטיה, כי אז ניתן להניח שככלל, ובכפוף לנסיבותיו של כל מקרה, יזכה הוא בשיפוי בגין הוצאות הגנתו. לעומת זאת במקרים שבהם זוכה הנאשם זיכוי "טכני" מחמת היעדר הוכחה, כגון כאשר לא הצליחה התביעה להביא עד מרכזי, או כאשר לא נמצאה הראיה הטובה ביותר להוכחה בלא קביעה פוזיטיבית כי הנאשם לא ביצע את העבירה, הרי ככלל ובהיעדר נסיבות חריגות, כגון התרשלות של ממש מצד התביעה, לא ישופה הנאשם בגין הוצאותיו. זוהי בעינינו נוסחת האיזון הראויה בין זכותו של אדם להגנה במשפט לבין האינטרס"

8. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה, לפיה עניינו של הנאשם אינו נופל בגדר אחת העילות הנ"ל, ואין מקום לפסוק לו הוצאות.

כאמור לעיל, מדובר בעבירה קלה, שהקנס בצידה הינו 250 ₪, והיא אינה נושאת נקודות חובה במשרד הרישוי. הנאשם בחר להישפט וזו זכותו כמובן, אך עתירתו לתשלום הוצאותיו צריכה להיבחן בראי הפסיקה הנוגעת לעבירות מסוג ברירת משפט, על כל המשתמע מכך.

9. לגופו של עניין.

אמנם המאשימה עתרה לביטול כתב האישום בהמלצתו של בית המשפט, ובהתאם הנאשם זוכה מהעבירה שיוחסה לו, אך אין בכך כדי ללמד, שלא היה כל יסוד לאשמתו של הנאשם.

אכן, לא מדובר בזיכוי מחמת הספק, אך זאת רק משום שהמאשימה חזרה בה כאמור מכתב האישום טרם סיום שמיעת הראיות, ולא מן הנמנע, שהכרעת דין מנומקת הייתה מסתיימת בזיכוי מחמת הספק.

בהקשר זה צודק הנאשם, שלא הוצב במקום תמרור האוסר על חנייה במקום, אך לא הייתה מחלוקת שמדובר היה באתר עבודה, ולא מן הנמנע, שהמקום בו הנאשם העמיד את רכבו הפריע לכניסת רכבים ששימשו לצורך עבודות הבנייה. לציין שסעיף 72(א)(4) לתקנות התעבורה הינו סעיף רחב שיכול להתאים למגוון נסיבות. ער אני להערת הפרוטוקול, לפיה הסעיף אינו מתייחס לאתר עבודה, אך מדובר ב"הערה" ולא בקביעה מנומקת.

10. למעלה מן הנדרש יובהר, שאילו המאשימה הייתה מבקשת לעשות שימוש בסעיף 186 לחסד"פ, ייתכן שהנאשם היה מורשע בעבירה של "אי ציות להוראות שוטר" בניגוד לתקנה 23 (א) לתקנות התעבורה, זאת מהטעם שהנאשם לא ציית להוראות השוטר ולא הזיז את רכבו מהמקום, כאשר התבקש לעשות כן, אלא רק בשלב מאוחר יותר. כך, שגם אם הנאשם היה מזוכה מעבירת החנייה, ייתכן שהיה מורשע בעבירה חמורה יותר של אי ציות להוראות שוטר.

11. כך גם לא מצאתי ממש בטענת הנאשם, לפיה עד התביעה לא היה מוסמך לרשום לו את הדו"ח. מהמוצג ת/ 1 עולה שמדובר בשוטר בתפקיד, בניידת משטרה. יובהר, שגם אם מדובר בשוטר מתנדב, הרי שהוא שוטר לכל דבר ועניין, ורשאי לרשום דוחות, ואף רשאי להורות לנהגים להזיז את רכבם, גם בהיעדרו של תמרור, וזאת על מנת לאפשר את המשכן התקין של עבודות הבנייה.

12. בנסיבות אלו אני סבור, שהנאשם לא הוכיח את טענתו לפיה לא היה כל יסוד לאשמה.

13. כך גם לא מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות לנאשם.

נהפוך הוא, הנסיבות האחרות בתיק זה מצדיקות דווקא את דחיית הבקשה, ואסביר. גם אם הייתי קובע, שלא היה יסוד לאשמה (וכאמור קבעתי שאין זה המקרה), הייתי נמנע מהטלת הוצאות נוכח אופן התנהלותו של הנאשם שלא הסכים לביטולו של כתב האישום, עוד בטרם החלה שמיעת הראיות בתיק.

בתאריך 15.10.18 לא התייצבו עדי התביעה, והמאשימה הסכימה לביטול כתב האישום ללא צו להוצאות, אך הנאשם סירב, בטענה שהוא עומד על פסיקת הוצאות הגנתו והמאשימה חזרה בה בקשתה. באותו המועד פסקתי לנאשם את הוצאות הדיון בסך ₪ 750 והתיק נקבע לשמיעת ראיות.

בתאריך 21.1.19 לאחר שמיעת עד התביעה חזרה בה המאשימה מכתב האישום בהמלצת בית המשפט, והנאשם זוכה.

יש לציין, שהמאשימה נהגה בתיק זה בשיקול דעת ראוי לציין. לא בכל יום אנו עדים להסכמה לביטול כתב אישום, רק משום שעדי התביעה לא התייצבו, והכל על מנת לחסוך מזמנו של הנאשם. גם בהמשך, המאשימה שמרה על התנהלות ראויה לציין, הפעילה שיקול דעת ראוי ועתרה לביטול כתב האישום על אף עתירתו של הנאשם להוצאות.

ניתן לומר, שהמשך ההליכים בתיק מונח במקרה זה לפתחו של הנאשם, שהתעקש על פסיקת הוצאות, מעבר לסכום, שכבר נפסק לו בגין אי התייצבותם של עדי התביעה.

14. סעיף 80 לחוק העונשין לא נועד לאותם מקרים, בהם ניתן היה לסיים את ההליכים בשלב מוקדם יותר ועוד בטרם שמיעת הראיות, בוודאי שלא במקרה של דו"ח מסוג ברירת משפט.

15. מעבר לנדרש יודגש, כי המבקש לא הציג כל ראיה לגבי הוצאותיו הנטענות, ונוכח הסכום החריג לו עתר בגין דו"ח פעוט זה, היה על הנאשם לתמוך בקשתו בתצהיר.

16. עוד אציין, כי גם אם הייתי קובע, שהיה מקום לפסוק לנאשם את הוצאותיו, הרי שנוכח מהות התיק, לא הייתי פוסק לנאשם כל הוצאות מעבר לאלו, שכבר נפסקו לו.

17. בנסיבות אלו, עניינו של הנאשם אינו בא בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים פסיקת הוצאות בעבירות תעבורה מסוג ברירת משפט.

18. לאור כל האמור לעיל, הבקשה נדחית.

19. בשולי הדברים אציין, שראוי היה בנסיבות הנ"ל להשית על הנאשם את הוצאות הבקשה. לפני משורת הדין, ומשלא בקשתי את עמדתו של הנאשם בעניין, אמנע מכך.

להודיע לצדדים.

ניתנה היום, כ"ה אדר ב' תשע"ט, 01 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.